

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 10 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben házas hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Viaszra postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétbe és
 kizárva utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.
 A szerkesztőség kérésre visszajelöl
 vagy megválaszol nem vállalkozik.
 Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára 6 fillér.

NAGYVÁRAD, szeptember 15.

Az élők joga.

»Az élők a világ, csak az élőknek van igazuk; rémlátókat pedig nem tőrök«. A minap intézte ezeket a szavakat hűséges szilvéiaihoz a német császár, buzdítani akarván őket, hogy neki a német birodalom nagyságának megszilárdításában segítsenek.

A mai magyar viszonyokra is ille- nek ezek a szavak. Igazak ezek a sza- vak, nem mert egy császár mondta, ha- nem egy császár azért mondta őket, mert igazak. Az élők a világ, az élőknek van joguk: ebben az irányban beszélt Apponyi miniszter Jászberényben és Justh ház- elnök Kassán s egyben mind a ketten — az egyik moll-ban, a másik dur-ban — megízenték bizonyos akadémikusok zol- tánoknak és haladóknak, hogy »rémlátó- kat pedig nem tőrünk«.

Az élők jogáért küzd a Wekerle-kor- mány — és az élők igazáért. Az az élő pedig, a kié ez az ország legyen, akinek igaza van; az a magyar nemzet, az al- kotmányos magyar királyság, feldiszitve az önállósága minden igazi és komoly attributumával, megszabadítva az ugy- nevezett »szabadelvűség« minden haszon- talan sallangjától. Ezért fárad és dolgozik Wekerle és Kossuth a gazdasági kiegye- zés terén; ezért ápolja Darányi a szö-

vetkezeti eszmét; ezért gyomlál és tisztít Polónyi az igazságügy labirintusában; ezért munkálkodik a nemzeti kultúra mezején Apponyi; ezért oszlat el kéte- lyeket és balvéleményeket felőlünk Bécsben Zichy; ezért seper a közigazgatásban és készíti elő a becsületes választási refor- mot Andrassy.

Itt rémlátókat igazán nem tűrhet a józan ész. Hiába lármáznak, koholnak, izgatnak, akadémikusoknak, rágalmaznak lapjaikban nap-nap után büntetlenül a bukásukba belenyugodni nem tudó sza- badelvűek és haladók, szociológusok, de- mokraták és szociáldemokraták; hiába áskálódnak a tót, szerb és román nem- zetiségiek, hiába verekednek az olaszok és horvátok: zavart csinálni nem fognak, a kormányt lejtőre taszítani, zsákutcába csalni nem fogják, a kormányt kitűzött munkaprogramjának becsületes végre- hajtásában megakadályozni nem fogják. Hiába ássák ki és kenik rá a Wekerle- kormányra a bukott rendszerek bűneit, gaságait, lap- és erdőpanamáit: a koa- lició és annak kormánya által új életre keltett alkotmányos magyar királyság él — és az élők a világ s az igazság és bármekkora rémeket lássanak is a rém- látók: a karaván halad.

Az új kiegyezési tárgyalásokba a jog- feladásnak még gondolatával sem megy bele a magyar kormány. A kik az ellen- kezőt állítják s a kiknek lelkük van ma- gyar nyelven üzni bizonyos lapokban

ezt a játékot: azok csak az osztrák ér- dekeknek tesznek ezzel szolgálatokat. De azért ők a nagy hazafiak, a szabadal- mazott, az önzetlen hazafiak s a vérbeli osztráktalók: ők a rémlátók. A szövete- zetek nem fogják tönkre tenni a becsü- letes kereskedelmet, csak a keleti elvekre fektetett szédelgést és szipolyozást; Po- lónyi nem fogja békóba verni a sajtót s a gyülekezési és egyesületi jogot — csak a visszaéléseknek akarja elejét venni, rendet és igazságot akar és a magyar királyság és a mai társadalmi rend leg- jobban felfogott érdekében a legnagyobb jogosultsággal és kötelességteljesítéssel kell, hogy utját vágja a kloakasajtónak s a haza- és vallásellenes társadalom- bontók szervezkedésének.

Apponyi kulturpolitikája magyarrá akarja tenni ezt a magyar hazát, de nem egyedül és kizárólag nyelvben, ami elvégre is külsőség, hanem a nem ma- gyaroknak sziveiben és érzelmeiben, nem erőszakkal, hanem szeretettel. Jekelfa- lussy katonai politikája magyar: kassai szereplése nem fog kerülni az országnak »több« pénzbe, mint azok a rémlátók már is hazudozzák.

Zichy is magyar politikát csinál Bécsben — és Andrassy; — no, akár- mit handabandáznak és gyanúsítgatnak a szociáldemokraták, Andrassy meg fogja csinálni a választási reformot, úgy, amint a kormány programja kilátásba he- lyezte már áprilisban.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A dohány.

Irla: Akhandesz István.

Bizony a Gányó Jánosnak nem sok éréje volt, mikor beállt dohányosnak a bánati Gedeon földbirtokoshoz. Mindössze két kiérdemült ló, egy rozszant szekér és az egész cók-mók a sze- kéren volt mindene.

Azonban ha nem is volt Gányónak sok mikor a Gedeon uradalomba került, igyekezett, szerezni; dolgozott szorgalmasan a feleségével. Nyáron a dohánynal voltak elfoglalva, télen pedig, mikor a munka szünetelt, Gányó el-el járogatott a bácskai falvakba egy-két zsák dohánynal, s eladogatta; meg azután a többi dohányos kofának is került egy kis eladni való. Hiába, a szegény dohányos ember már csak így szokott élni.

Lassanként gyarapodni kezdett Gányó, egy tinó, egy kis darabka föld majd minden évben vevődött. Szinte észre sem vette, hogy nem szükség már feleskedni, van már magának, hogy megélhet a maga gazdaságán.

Nem is feleskedett tovább, a magáét mun-

kálta a felnőtt gyermekeivel. Még feles korá- ban került házához Nagy Antalnak az árván maradt fia, Sándor. Lovat hajtani, tehenet, disznót őrizni fogadta fel a vézna elcsigázott gyereket, s később használhatta mindenre. Ugy szólván jobb keze lett a szépen kifejlődött dolgos legény. Szerette is Gányó a Sándor gyereket úgy mint ha édes fia lett volna. De nem csak Gányó, hanem a lánya Éva is sze- rette Sándort, talán még jobban mint az apja. Nem is lett volna olyan nagy baj, ha szeretik egymást, Isten neki, legyenek egymáséi. Hanem, a kapzsiság ördöge megszállta Gányó lelkét is; nem tudott beletörődni, hogy a lányát szolgálja legény vegye el, akinek a rajta levőnél egyebe nincs.

Hogy látta a fiatalok egymáshoz való von- zódását, minden ok nélkül bele veszett Sán- dorba s elkergette. Sándor el is ment a bánati részről át Bácskába, nem akart azon a tájon szolgálatba állni. Beszegődött Mártonfalvára Kohn kereskedőhöz kocsisnak.

Éppen megtelt a tiszai rév kompja, mely indulóban volt a bácskai részre, midőn nagy kiabálva szaladt két fináncz a komp felé, ők is át igyekeztek. Csak éppen, hogy beugorhat- tak már el is indult.

A komp orrában állt elől Nagy Sándor szekere megpakolva jól, de nem lehetett kiven- ni mivel, mert az egész kocsi le volt takarva gyékény-ponyvával s lekötözve erősen. Sándor ott foglalatzkodott az izzadt lovak körül, meg simogatta őket, meghuzogatta az üstöküket paraszt szokás szerint. Elfáradtak szegények, mert rettenetes rossz volt az ut az őszi hosszú esőzés miatt.

Még két szekér volt a Sándorén kívül a kompba, a többi gyalogos. — A gya- logosok között volt Gányó is két bácskai emberrel. Dohányt szállítottak megint, minde- gyik két-két erősen megtömött zsákot hozott. A zsákok oda voltak támogatva a komp olda- lához.

Gányó azért, hogy jobb módba került, nem tudott leszokni a dohány szállításról, váltig aggózkodott a felesége, nem hallgatott rá. Különösen így ősszel jól jövedelmezett, hát egyre folytatta. Most is ő volt a gazda, a két ember csak segített neki.

Ahogy a két finánc beszállt a kompba, egyszerre nagyon melege lett Gányónak. Bár éles északi szél fújt végig a vizen kövér izzad- ság cseppek gördültek alá a báránybőr süveg alól. Tudta jól, hogy akár milyen ügyes és

Eigner Ede és Társa

cipő különlegességek áruháza

Nagyvárad, Bémer-tér.

Kobrak cipők

egyedüli raktára!

Nagy választék női- férfi- és gyermek cipők- ben a legelegánsabb és legjobb kivitelben.

Szolid kiszolgálás!

1752.

Szabott árak!

Vidéki és helybeli telefon 695 szám.

Mit akarnak tehát a rémlátók? Miért küzdenek a kormány azon becsületos törekvése ellen, hogy a magyar nemzeti királyság élő valóság legyen? A bukott rendszerek rémlátóira elvégre nem sokat adunk.

Ismerjük ezeket a jó madarakat, ezeket a márkteri galambokat. De miért akadékoskodik a Zoltánoknak egy töredéke a függetlenségi pártban? Ennek igazán nincs komoly értelme. Ne a kormánynak támasszanak nehézségeket ezek a 48-as akadékoskodók, hanem oktassák ki, világítsák fel inkább a 48-as népet, hogy a »balpárt« nem kell hogy követkelesen »48«-at jelentsen és hogy nem okos, nem komoly politikus az, aki saját pártjának kormányrajutása esetében is folytonosan üti-veri, bontogatja ugyanazt a pártot, okatlanul támadja a saját kormányát.

A kiegyezési tárgyalások. A Bud Tud. jelenti: A kiegyezési kérdések megvitatására kiküldött közös bizottság e hó 18-án kezdi meg Bécsben a tárgyalásait. A magyar kormány részéről részt vesznek a tárgyalásokban: Popovics Sándor pénzügyi államtitkár, Szerényi József kereskedelmi államtitkár, Händel Béla kereskedelmi miniszteri tanácsos, Mezőssy Béla földmívelési államtitkár és Ottlyk Iván földmívelési miniszteri tanácsos.

Achim András mandátuma. A Kuria ma tolytatta a békéscsabai képviselőválasztás ellen beadott petíció tárgyalását. Egész délután a választás, illetőleg Achim András védője beszélt és cáfolta a kérvényezőkről felhozott vádak. Határozat még nincs s legfőbb csak októberre várható. Hír szerint Achim nem várja be az ítéletet, hanem megelőzőleg lemond mandátumáról.

A darabant kormány gazdálkodása. A hirhadt darabant kormány uralmának második szakában 59 milliónyi kölcsönt vett fel, hogy fizesse vele, akik sötét tervei készsége

végrehajtóivá szegődtek. Mint félhivatalosan jelentik, a Wekerle kormány e kölcsönadósság visszafizetését határozta el és már fel is mondta a kölcsönt, mely kereken 59 millió koronára rug, az Altalános Magyar Hitelbanknak, mely a kölcsönt folyósította Fejérváryéknak.

A Kucsera—Gradisteanu affér. Bukarestből írják: A kormány utasítása következtében a Kucsera—Gradisteanu párbaj elmarad. Gradisteanu levelében, melyet Kucsera segédeihez intézett, kijelentette, hogy segédeit megnevezte és hogy ellentelének segédeit legkésőbb holnap reggelig várja, eilenkező esetben befejezetteknek tekinti az ügyet.

A nagyváradi kiállítás.

Az állandónak ígérkező hosszas esőzés szünetet tartott tegnap a nagyváradi gazdasági kiállítás megnyitása alkalmával. Mosolygó nap-sugarak ragyogásában nyitotta meg Darányi a mi kicsiny, de izléses és tanulságos kiállításunkat is.

Tanulságos volt a megnyitás is.

Tegnapelőtt, mikor Darányi megérkezett Nagyváradra, néhány éretlen subanc tüntetni készült ellene, a »világboldogító« szociáldemokrácia nevében. Ezeknek a szerencsétlen tudatlanoknak persze azzal hazudozzák tele a fejüket, hogy Darányi és a magyar gazdák ellenségei a szegény népnek. Ellenségei bizony, de nem a népnek, hanem azok élősdiinek. Mi lenne azonban a kis szipolyokból, ha a szegény emberek világosan látnának?

Darányi miniszter pedig a köre kenyérral felelt s megszegyenítette ellenségei közül azokat, akik még pirulni tudnak. Megnyitó beszédjében a szegény emberek sorsát kötötte a körülötte álló urak szívére. Az a mondása: »ma másképp kell gondolkoznunk a szegény ember felől, mint gondolkoztak apáink« — tömörségével és mély igazságával felejthetetlen lesz s nyomokat fog maga után hagyni.

— ravasz az egyszer nem menekül. Ismerte jól a fináncokat, de soha sem tudták megcsipni, most az egyszer zsákcucába került, megtogják.

Kinjában elkezdett számolgatni magában; hat zsák dohány két mázsa megvan, két zsák belőle vágott, gyártmánynak veszik. A két embernek semmije, neki van. Ha a legkisebb birságot szabják is ki rá, az egész évi termést, keresetet élviszi. Azon is gondolkozott, hogy a dohányt bele hányja a Tiszába, de nem lehetett, mert a fináncok szeme mindig ott járt a zsákokon.

Szorultságában elkezdett le-fel járkálni a kompba lehorgasztott fejjel, csak akkor nézett fel, midőn egy ismerős hang illedelmesen köszöntötte;

— Adjon Isten jó napot, János bácsi! — szólt hozzá csendesen Nagy Sándor a szekér hátuljához támaszkodva.

Felnézett Gányó s busan fogadta a köszöntést.

— Hej Sándor fiam, nem jó nap lesz ez a mai nekem! — szólt a foga közül a legénynek. Bár a beszálláskor látta Sándort nem akarta észrevenni, de most, hogy szorongatták jól esett neki a megszólítás.

— Baj van bátyám? — kérdezte tovább a legény.

— Baj ám fiam, még pedig nagy! — Látod ott a két szaglást?

— Takarmány szállítás ugy-e?

— Azaz.

— Sok?

— Van vagy két mázsa.

— Baj biz az bátyám, de tudja, hogy ki lehet a szaglászokat játszani.

— Bolond te ne! — Azt én is tudom, de ennek a nagy viznek nincs dülöje, aztán gondold, hogy ha partot érünk, egér utat engednek?

— Majd csinálunk valamit, csak ha partot érünk, ne igyekezzen bátyám előre, hagyjanak engem, hogy kimenjek a kocsival, majd csak kínálkozik valami alkalom.

A két finánc figyelmét nem kerülte ki, hogy Gányó Sándorral beszélget. Sándort ugy ismerték, mint Gányó cselédjét, előre örültek a jó fogásnak, amely ilyen váratlanul kínálkozott.

Sándor otthagya a szekérét és hátrább ment a kompba, mikor a két pénzügyőr elé ért, tette magát, hogy megijedt. Sietve ment vissza szekéréhez és sebbel-lobbal kezdte igazgatni a lovak szerszámain, a szekéren pedig gondosan huzogatta le a ponyvát. Mikor a komp partot ért, már fenn ült a szekéren s igyekezett gyorsan elhajtani.

De, a két finánc sem volt rest, alig ért Sándor fel a kapaszkodón, az egyik finánc bele kapaszkodott a ló zablájába s rá kiáltott a legényre:

— Megállj hé! — Mi van a szekéren?

Sándor durcásan felelt.

— Mi köze az uraknak hozzá? — mindenféle portéka, hagyjanak engem utamra.

— De már előbb csak megnézzük, miféle portékát viszel te? — addig tovább nem megy!

A gyülekezés.

A kiállítás megnyitása fél 11 órára volt jelezve, de már jóval 10 óra előtt hullámozott a közönség a Városligetbe vezető uton.

Az éjjeli ujjab esőzés nagyon feláztatta a kiállítási terület frissen homokozott új utait, de amint kissé oszlottak a fellegek, a nap melege felszáritotta a porondot.

A rendezőség tagjai erősen buzgólkodtak, hogy minden rendben legyen.

A közönség fogatokon és gyalog sűrű rajokban érkezett s a gazdasági egyesület új pavillonja előtt foglalt állást. Egymásután érkeztek a meghívott előkelő vendégek.

A pavillon előtt volt felállítva sorban az a hét uradalmi munkás, akiket hosszú szolgálataukért a földmívelési miniszter 100—100 kor. jutalommal tüntetett ki. Kezükben tartották a be-rámázott diszoklevelet.

A tágas térség 10 órára már megteit előkelő közönséggel, akik közül a következőket sikerült feljegyeznünk:

Dr. Bozóky Béla, Balázsovits Rezső, Balogh Sándor, Brezovszky J., Bary József, Bodó Bertalan, Bordé Ferenc, Bartos Adorján, Bige György, Balásházy Iván, Breitner József, Belányi Imre, Barényi Béla, Buday Barna orsz. képviselő.

Csanády Jenő, Csicsay Alajos, Csapó Dezső, Csák Máté, Czeglédy Jenő.

Dus László, Darabant György, Des Echerolles Kruspér Sándor és Gilbert.

Erős Rezső.

Fetser Antal, Ferdényi Olivér, Fischhoff Henrik, Frankó Endre, Farkas József.

Br. Gerliczy Ferenc, Glac Antal, Géczy Géza, Gerő Ármin, báró Gorup Arthur, Gera Sándor.

Hoffmann Henrik, dr. Halász Lajos, Hraniczky Károly, Horváth huszár alezredes, Hlatky Endre, Horti Béla orsz. képviselő.

Imrik László.

Jelinek Ferenc, Juricskay Akos, Zoltán és Vid, Jancsó Lajos.

Kiss esendőrszázados, Komlóssy József, báró Karg János ezredes, dr. Karácsonyi János, Korbély József, Kőszeghy József, Kepes Miklós, Koós J. min. titkár (Budapest), Kovács Béla, dr. Krüger Aladár, dr. Kazay Kálmán, Kurovsky Ferenc, Karger Sándor.

Losonezy Géza föld. m. fogalmazó (Budapest), dr. Laurán Agoston.

Mezey Mihály, Mangra Vazul, dr. Miskolczy Ferenc, Márkus János, Markovits Antal, Markovits Kálmán, Markovits K. roly, dr. Molnár Imre, Molnár

— Már pedig az én szekereken senki nem piszkál, aki nem tett rá semmit.

— Ne okoskodj Sándor! — szólt rá az egyik finánc. — Tudod, hogy ismerünk, azt is tudod, hogy nem szoktunk tréfálni, ha jól akarsz, mutasd, mi van a szekeren? — Ha igaz uton jársz, nem lesz semmi bajod.

— Hát igaz uton járok, dohány van a szekereken és most mi lesz?

— Akkor együtt megyünk, — szólt az egyik pénzügyőr s fogta a löcsöt, hogy felüljön a szekérré.

— Nem ugy van az urak! — szólt Sándor — az én szekereken senki fel nem ül — az urak tartják a regulát, én is tartom. Tessék egyiknek elől menni, másiknak hátul kitérni, ez a regula, — nem szekerezünk.

Mit volt mit, tenni a két finánc kénytelen volt a szekeret a nagy latyakba gyalog kiséreni. No de gondolták, a fogás megér annyit. Egy szekér dohány nem kis kutya. Nem is törődtek a többi kompbeli népséggel, a két másik szekér látták, hogy üres, Gányó gyalog elszökhetett, majd utól érik: csak hogy a szekérét megcsipték.

Fáradtan, izzadva, de örömtől kipirult arccal kísérték a szekeret a falu házára, előszóllítva a bírót a hivatalos aktushoz, hogy ott legyen a nagyszerű lelet felvételnél.

Sándor hivatalos komoysággal felszólított, hogy mutassa, mi van a szekéren? Sándor alattomos durcássággal engedelmeskedett, s felbontotta a gyékény ponyvát.

Lajos (agrár), Molnár Lajos, Major Lajos, dr Márkus László, Medvigy Mihály, dr Moskovits József, Moskovits Mór és Miklós, Mellau István, Makucz Ernő, Marozsán Demeter, dr Móré Pál.

Novotny S. Alfonz, Némethy József miniszteri titkár (Budapest), Nadányi Miklós, Pál és Károly.

Ováry Sándor, Olasz Elemér, Ováry Lajos.

Dr Pácz Sándor, Pekánovits Imre, Papp János, Pally Lajos, Papp Imre, Platthy Miklós, Papp Miklós, Parsché honv, százados.

Dr Radu Demeter, Rózsa Mór, id Rimanóczy Kálmán, Rednik Gábor, Rimler Károly, Rádl Ödön, Rosenberszky Gyula, Rosenberg Izsó.

Száhländer Károly, Széchenyi Jenő, dr Sarkadi Alajos, Székely Sándor, Schweiger Ede, Smetka György, Szentkirályi Zoltán, Schenker Mihály, Schvarecz Antal, Sletner István, Szponz Pál.

Tatár Zoltán, Telegdy József, Török László, Tóbiás Miklós (B-lényes), Tátray Sándor, dr Tóth Márton.

Urai Lajos.

Dr Vuetsics Gyula.

Vasady Lajos, Varró Domokos, Velyászký Gyula, Wertheimstein Alfréd, Vinkler Lajos, Vaday József.

Zsalik Privát, Zathureczky István stb.

Fél tizenegy óra felé Markovits Antal kiállítási elnök vezetése alatt küldöttség ment Darányi Ignác miniszterért a vármegyeházához.

A közönség feszült érdeklődéssel várta a miniszter megérkezését.

A miniszter érkezése.

Amikor a Nagyhid táján feltűnt a főispán fogata, nagy mozgolódás keletkezett a jelen voltak soraiban s amint a kocsi a miniszterrel a kiállítási főkapuhoz érkezett, riadó éljenzés tört ki minden oldalon.

Az első kocsiiban Markovits Antal és Des Echerolles Kruspér Sándor, a második kocsiiban Darányi Ignác és Gláze Antal érkezett.

A fogadtatás.

A minisztert, a rendező bizottság tagjaitól s az előkelő vendégektől körüvezve, Telegdy József, a kiállítás igazgató-alelnöke fogadta, körülbelül a következő beszéddel:

Nagyméltóságú Uram!

Mikor a biharmegyei gazdasági egyesület házat felépítettük, elhatároztuk, hogy a felszentelésekor mezőgazdasági kiállítást rendezünk Nagyváradon. Szép tervünknek sikerült meg-

Volt pedig a szekéren kis meszelő, bekenős kefe, nordó és egy nagy csomó dohány a — nagy trafikból.

No hiszen azt a dühöt kellett volna látni, ami a két csalódott fiáncc szemeiből villogott a legény felé. Csalást, orgazdaságot, meg gyilkosságot is kiabáltak rá nagy dühökbe, bezárását követelték a bírótól.

— A bíró rá szólt a legényre, hogy éppen mondjon valamit.

— Hát öcsém! miért csaltad meg így a fiáncc ténsurakat?

— Én? — eszem ágában sem volt bíró uram megcsalni őket, ők maguk csalták meg magukat, erővel dohányt kerestek a szekereken.

En mondtam nekik, hogy van a szekereken dohány azért kísértek be. Itt a dohány most is nem hazudtam, ha jussuk van hozzá vegyék el.

Kiszabadult Gányó szerencsésen a kelepceből, de meg is fogadta, hogy soha többé még él, dohányt nem literál. Sietve tul adott a portékán és igyekezett haza.

Este felé betért Kohn boltjába egy itókára s szerét ejtette, hogy az udvaron Sándorral szót váltson.

— Na fiam, ez egyszer igazán megizzasztottak a szaglászok, de nem kerülök az utjukba soha! — Aztán, hogy elvitted őket rólam nem leszek háládatlan érte, ha kitelik a hónapod gyere vissza hozzám, — kenyered lesz nálam, még élsz. — Aztán tudod, az Éva is nagyon szeretne már látni.

nyernünk a megye nagybirtokosait, a nagyvárad két püspökséget és a nagyvárad i. szert, székes káptalant, akiknek segítségével tervünket ime megvalósítottuk. A Nagyméltóságod kormányzása alatt álló miniszterium is segítségünkre volt.

Nagyméltóságod meg az első perctől fogva kiváló érdeklődést tanúsított kiállításunk ügye iránt és azt tanácsos, anyagi segítséggel támogatja. De hiszen ez természetes. Mert akkor mikor a magyar mezőgazdaság érdekeiről van szó, mikor a mezőgazdaságot gyámolítani kell, akkor Darányi Ferenc az, aki készséggel támogatja az ügyet. Büszkéek vagyunk, hogy a kiállítást Nagyméltóságod személyesen nyitja meg. A biharmegyei gazdaközönség nevében üdvözlöm Nagyméltóságodat a kiállítás területén.

A miniszter megnyitó beszéde.

Darányi Ignác miniszter lendületes szavakkal köszönte meg a fogadtatást.

A kiállítás megnyitása az ő részéről nem kegy, hanem tartozó kötelesség, a melynek im örömmel tett eleget.

A kiállítások, ugymond, *mérföldmutatók*, a melyet megmutatják azt az utat, a melyet már megtettünk, de jelzik azt is, mekkora ut áll még előttünk. Ezen a kiállításon meglátjuk, mennyit haladtunk, de az itt szerzett tapasztalatok egyúttal megalapozzák a jövőt is. Fokozott erővel kell folytatnunk az eddig is szép eredményt felmutató munkát. Köszönöm, hogy nekem juttatták a megnyitás szerepét. Köszönetemet fejezem ki mindazok iránt, akik e szép kiállítás létrejöttéhez hozzájárultak, fáradhatlan buzgalmukkal és tevékenységükkel e kiállítás sikerét lehetővé tették.

Különösen emlékeztetessé teszi ezt a kiállítást az a körülmény, hogy a *gazdasági egyesület diszes otthont* nyert, a melynek falai között a gazdasági élet felmerülő kérdéseire nézve üdvös határozatokat hozhatnak.

Haladjon, fejlődjék az egyesület az eddigi irányban tovább! Szívemből kívánom, hogy e megye gazdasági élete a fejlődésnek magas fokára emelkedjék.

Különösen arra akarom kérni önöket, vegyék figyelembe a *szegény emberek boldogulását*.

Meg kell értenünk a kor intő szavát s egészen másképp kell gondolkoznunk a szegény ember dolgáról, mint gondoltuk apáink, Mint a költő mondja:

A munkás pór szegény,
Bár észrevétlen dolgozik
A hon derületén.

S Széchenyi is azt mondta, hogy a *kenyér, melyet az ember fejével vagy kezével szerez, az egyformán becsületes*.

Ezek az eszmék legyenek gondolkodásunk vezérei, mikor a szegény ember dolgával foglalkozunk.

Ismételve megköszönve, hogy e kiállítás megnyitására nekem alkalmat adtak, a kiállítást megnyitom.

A miniszter beszédét feszült figyelemmel hallgatta s többször félbeszakította éljenzésével és helyesléssel a közönség. Kivált azok a részletek, amelyeket a miniszter a szegény ember sorsáról mélyen átérzve, emelt hangon mondott, gyakoroltak mély hatást.

A tárlat megtekintése.

A fogadtatás után Eröss Rezső és Telegdy József kalauzolták a minisztert.

Első sorban a gazdasági egyesület otthonának földszinti termeiben nézte meg nagy érdeklődés mellett a kiállított tárgyakat.

Sorra járt minden termet s a kiállítók mindenikéhez volt egy pár meleg, elismerő és buzdító szava. Többször ismételte, hogy a tárlat gazdagsága meglepte.

Özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné urnő a városi árvaház növendékeinek szalmafonó munkáit is bemutatta s itt néhány árva a miniszter odaérkezésekor is munkában volt.

Des Echerolles Kruspérné urnő és egy kis árva meleg szavakban üdvözölték a minisztert s kérte, hogy kegyeskedjék az árvaház növendékei által üzött háziipar eredményesebb művelésének előmozdítására egy szalmafonó gépet ajándékozni államsegélyképen az árvaháznak.

— Ez nem az én körömbé tartozik — ugymond a miniszter — de még holnap átirok ez iránt a kereskedelmi miniszterhez. Egyúttal kérte a titkárát, hogy azt vegye előjegyzésbe.

Meglepték a minisztert a beznyei oláh gyermekek esztorgályos munkái, különösen egy 14 éves oláh fiu dolgozott az esztorgagépen csinos asztallábakat.

A női háziipari munkát is nagy érdeklődéssel nézte a miniszter.

Hosszabb ideig időzött a magyar aszfalt társaság kollekciós csoportjánál, Radó Samu és társa kender és kötéláru kiállításánál, Dénes Sándor chinai ezüst plasztikai tárgyak, emlék érmek pavillonjában.

Érdekkel nézte meg a kiállított tárgyakat s azon nézetének adott kifejezést, hogy ezen iparnak nagy jövője van.

Farkas József műkertész terjedelmes és remek virágokból összeállított csoportjánál több virágról kérdezősködött s tüzetesebben megtekintette azokat. Örömet fejezte ki, hogy a telepnek nagy rózsá kivitele van.

Rosenberg Izsó betonmunkái felől is kérdezősködött s azok szép kivitele felett elismerését fejezte ki.

Éppen ilyen érdeklődéssel tudakozódott a Parsché hadapródiskolai százados által feltalált Rapid kályha működése iránt, amelyet gyakorlatban is bemutatott a feltaláló.

Legjobban meglepte azonban a minisztert a *szőlőszeti és borászati* tárgyak csoportja, ahol még gyümölcsfajok és virágok is vannak kiállítva. Itt dr Molnár Imre kalauzolta a minisztert, aki elismerését fejezte ki gr. Tisza István, gr. Stubenberg József, Molnár Lajos és az ér-melléki szőlősgazdák stb. szőlő és bortermékeiért. Jelinek virágaiért.

Itt van elhelyezve a gr. Eszterházy Ferenc *pezsőgyárának* csinosan díszített sátra. A miniszter szép jövőt jósolt a nagyarányu termékeinek.

A püspökség és a káptalan pavillonjában.

A püspökségi pavillon kertje előtt Eröss Rezső jószágkormányzó fogadta a minisztert és bemutatta neki Kovács Béla püspökségi ügyvédet és Balogh Kálmán erdőmestert. Ugyanott a *mezőgyániak* küldöttségét is bemutatta Darányinak s előadta az egyszerű emberek ügyét. Mezőgyán község u. i. bérlethez akar jutni s erre nézve kérték a miniszter és Eröss Rezső jóakarát. Eröss maga ajánlta az ügyet a miniszter figyelmébe, a ki a maga részéről kijelentette, hogy a dolog iránt a legteljesebb jóakarattal viseltetik s egyáltalán mindenütt kész támogatni a népet abban, hogy földbérlethez jusson. A mezőgyániak örömmel vették tudomásul a miniszter választát.

Melegen érdeklődött Darányi a pavillon előtt lévő erdészeti tárgyak iránt, aztán a pavillonba lépett, a melynek izléses berendezése láthatólag meglepte. Kérdezősködött a *háziipari* készítmények eredete után. Behatóan érdeklődött a *beéli gazdasági* építmények modelljai után s kivált a *cselédlakok* berendezése érdekelte.

— Mint látom, minden cselédnek külön szobája van.

— Nem csak külön szobája, hanem külön konyhája és külön kamarája is, adta meg a felvilágosítást Eröss Rezső s a modelleken be is mutatta a lakások berendezését.

— Mintaszerű! — konstataulta a miniszter.

A kiállított remek gyümölcsök is fölkellették Darányi érdeklődését, annyira, hogy Barényi püspökségi főkertészt külön magához hívatta és meleg elismerését fejezte ki a főkertésznek.

A talajösszeállítás modellek, csigacsoportok, cseppkövek stb. után meglepetés várta a vendégeket. Hoffmann Henrikné urnő rendkívül izlésesen terített asztalkához vezette a minisztert és kíséretét s pompás kis villásreggelit kínált. A kínálatnak természetesen nem lehetett ellentállani s a libamájpástétom, a sonkás kenyér, a szomorodni nagy kelendőségnek örvendtek. A miniszter meg is jegyezte:

— Ez aztán ideális pavillon! Allandó látogatottságnak fog örvendeni, az már bizonyos.

— Csak ez az asztalka nem lesz állandó jegyezte meg valaki, amire nem késett a sajnálkozó sóhaj:

— Nagy kár!

Közben a bezárt ajtón erős kopogás hallatszott. Darányi elmosolyodott:

— Ugy látszik, odakint neszét vették, mit csinálunk és bekíváncznak. Folytassuk hát a körutat.

A poharak összekocódtak s a társaság tovább ment a káptalan pavillonjába.

Itt a kiállított termények gazdagságát és jó minőségét figyelte meg a miniszter.

A pavillon előtt kiállított terménycsoportokra meg is jegyezte:

— Pompás föld lehet az, a melyikben ilyen terem!

Bent a pavillonban az összes káptalani uradalmak kiállításait részletesen megtekintette és megdicsérte a miniszter. Némileg csodálkozva állott meg az ajtónál lévő fegyver gyűjtemény előtt.

Hát ez miféle gazdasági termény?

Fetser Antal segéd-püspök sietett a magyarázattal.

— Ezek, kegyelmes uram, a káptalani uradalom területén elfogott vadászóktól elszedett fegyverek.

A magyarázat nagy derűtséget keltett; van vagy 40—50 rozsdás puska egy halomban. Egész kis vadászó arzenál.

Végül a miniszter megtekintette a kiállított gazdasági gépeket s szívélyes búcsu után zajos éljenektől kísérve elhagyta a kiállítás területét.

Ebéd a főispánnál.

Déli 1 órakor a miniszter tiszteletére Glats Antal főispán ebédet adott, amelyen Radu Demeter, Winkler József, Fetser Antal püspökök, gróf Tisza István, Telegdy József, Rakovszky György, Cserny Károly, Koós Jenő, Nadányi Károly, Eröss Rezső, Markovits Antal, Miskolc Ferenc, Rimler Károly, Széchenyi Jenő, Des Echerolles Kruspér Sándor, dr. Márkus László, dr. Molnár Imre, Pekanovics Imre, Olasz Elemér, Székely Sándor, Papp Imre, Wertheimstein Alfréd, Osterlam Armin, Weingärtner Andor vettek részt.

A kiállítás megnyitása után a hét uradalmi cselédnek kiosztották a hoszu szolgálatért a földművelésügyi miniszter által adományozott 100—100 korona jutalmat. A megjutalmazottak a következők:

Obergszél József, Vityikán Mihály, Bodnár Mózes, Kiss Sándor, Pál Ursuly, Kiss Gergely, és Kiss János.

A nyolcadik betegsége miatt nem jelenhett meg.

A kiállítás megnyitása után a hét uradalmi cselédnek kiosztották a hoszu szolgálatért a földművelésügyi miniszter által adományozott 100—100 korona jutalmat. A megjutalmazottak a következők:

Obergszél József, Vityikán Mihály, Bodnár Mózes, Kiss Sándor, Pál Ursuly, Kiss Gergely, és Kiss János.

A nyolcadik betegsége miatt nem jelenhett meg.

A kiállítás megnyitása után a hét uradalmi cselédnek kiosztották a hoszu szolgálatért a földművelésügyi miniszter által adományozott 100—100 korona jutalmat. A megjutalmazottak a következők:

Obergszél József, Vityikán Mihály, Bodnár Mózes, Kiss Sándor, Pál Ursuly, Kiss Gergely, és Kiss János.

A nyolcadik betegsége miatt nem jelenhett meg.

A nagyobb és érdekesebb kiállításokat a következőkben soroljuk fel:

A gazd. egyesület pavillonjában igen szép konyhakerti és gazdasági terményeket állítottak ki: a Del'Ortó cég magokat, Orbán István peceszőlési kertész, Tóser József hadapródiskolai kertész, Kovács József Érmihályfalváról, a derecskei gazd. ismétlő iskola, Csapó Dezső, Faragó Béla Zalaegerszegről, dr. Radu Demeter gör. kath. püspök, Lovassy Ferenc, gr. Almásy Dénes sarkadi uradalma, a mölki apátság, Dirsztay Béla kisszántói uradalma, Pósfay Sándor gazdasági szaktanár, Borha György Gyöngyös.

Meglepő szép a Sebes-Körös vízvédelmi munkák miniatűr csoportja, a m. kir. seiyemtenyésztet, Sinka László pokróc munkái, Dudinszkyné és Dus Ilona női kézimunkái.

Nagyon figyelemreméltó a háziipari tárgyakból kiállított darabok, vagyis inkább ezek egész tömege, amelyben úgy a fa, mint a szalmaipar, továbbá a szövés, hímzés igen gazdagon van képviselve. El sem képzeltük, hogy Bihar megye ennyire gazdag a háziiparban.

Ugy a pavillonban, mint a szabadban igen szépen van képviselve a kertészet.

Des Echerolles Kruspér Sándorné és ifj. Jelinek Ferenc ritka szép pálmákat Farkas József remek pálmákat, fikuszokat, nyári kameliát, gyümölcsfákat stb. állítottak ki. Igen szép virág-csoport szerepel Gonda János, míg a derecskei önálló gazd. iskola a konyhakerti növényeken kívül egész faiskolát mutat ke.

A I. sz. püspökség pavillonjának remekül díszített környékét már ismertettük. Ehez méltó a pavillon belső kiállítása. A terem közepén sziklaorom van, kitömött ragadozókkal, amelyeket Conrad Béla praeparator készített. A terem körül felállított asztalokon az egyes uradalmak községeknek termékei láthatók, gazdag kiállításban. Rendkívül szépen van képviselve a háziipar, amiből látszik, hogy mily nagy gondot visel a püspökség a szegény nép hasznos foglalkoztatására. Kőzetek, gazdasági termékek, gyümölcsök gazdag változatban sorakoznak egymás mellett.

Külön van bemutatva a Püspök-fürdő tömencéjében élő Bordás Homorcsa evolúciója, amelyet dr. Tóth Mihály dolgozott fel nagy szaktudással. — Ugyancsak ő állította össze a fürdő geológiai viszonyait feltűntető dolgokat.

A I. sz. káptalan pavillonja szintén gazdag tára a látóvalóknak. Uradalmak szerint vannak bemutatva a gazdasági termények, a szőlőszet, borászat, tejgazdaság, a vadászati tárgyak, agancsok, a különböző házi ipar, kőzetek stb.

A kiállításban a halászat is képviselve van, nem csak a különféle halászati eszközökkel, hanem aquariumokban élő halakkal, a fejlődés szerint csoportosítva.

A gör. kath. püspökség kiállított tárgyai közül egy négy méter hosszú, egy darabból faragott teknő, 250 éves fenyő metszetek, érdekes háziipari fatárgyak, 24 méter magas gyönyörű fenyő árboc köti le a figyelmet.

Egyik ritka érdekessége a kiállításnak, a dr. Tóth Mihály tanár által készített Izbuk (Kaluger) időszakos forrás utánzata, a halászat sátor mellett. Ez a természeti ritkaság tudományos alapon van utánozva s pontosan működik.

Gépekben igen gazdag a kiállítás, de ezek részletes felsorolását mellőzük.

Az időleges kiállítások.

A ló-és sertés kiállítás ma, vasárnap és holnap lesz. Már tegnap igen sok szép állatot elhelyeztek a kiállítás területén levő istállókban. A lovak és sertéseken kívül a gróf Stubenberg uradalom Székelyhidról igen kiváló öszvér példányokat küldött a kiállításra.

Ma, vasárnap a kiállítás, reggel 8 órától este 6 óráig lesz nyitva. Belépő díj 40 fillér.

A szőlészeti és borászati kongresszus.

A Magyar Szőlősgazdák Orsz. Szövetsége tegnap este tartotta ismerkedési estélyét a Panonniában.

A kongresszus ma, vasárnap reggel 9 órakor lesz a vármegyeház nagytermében, a következő programmal:

Szeptember 16-án (vasárnap) 9 órakor, a vármegyeház nagytermében a kongresszus megnyitása. Dr. Molnár Imre, a rendező-bizottság elnökének jelentése, a bizottság ténykedéséről. Elnök megválasztása. Diszelnökök, társelnökök, titkárok, jegyzőkönyvvezetők és jegyzőkönyv-hitelesítők választása. Kongresszusi bejelentések, esetleg üdvözlő sürgönyök küldése. Fél 10 órakor, Czeiner Nándor uredalmi főfelügyelő előadása «borértékesítési viszonyaink javításáról». A tárgy megvitatása Egyegyed 11 órakor, dr. Drucker Jenő MSzOE igazgató előadása «bor-törvényünk revíziójáról». A tárgy megvitatása. 11 órakor, dr. Moloár Imre jogakad. tanár előadása «az 1896. évi V. t.-cz.-nek módosításáról» (agrárkölcsonök). A tárgy megvitatása. Háromnegyed 12 órakor, Rác Sándor a m. kir. pincemesteri tanfolyam igazgatójának előadása «a borászati szakismeretek terjesztéséről». A tárgy megvitatása. Fél 1 órakor, dr. Austerweil Géza a zürichi egyetem assistens tanárának előadása «a bor erjedéséről és a tisztán tenyésztett szőlőerjesztő gomba használatáról». A tárgy megvitatása. Fél 2 órakor társas-ebéd, melynek helye a kongresszus megnyitása alkalmával lesz tudatva. Délután 3 órakor kirándulás a nagyváradi szőlőhegyre, Kocsikról a rendező-bizottság gondoskodik. A kongresszusi tagok egy része délután megtekintheti a biharvármegyei gazdasági egyesület által rendezett gazdasági kiállítást, vagy pedig kirándulhat a közeli «Félix-Fürdőre» vagy «Püspök-Fürdőre».

Szeptember 17-én (hétfő) Tanulmányut Margittára a melki apátság országos hírű pincegazdaságának megtekintése céljából. Fél 7 órakor indulás a nagyváradi vasuti pályaudvarról különvonaton. 9 órakor megérkezés Margittára és kivonulás a szőlőhegyre. A szőlőnek, a prés-háznak és a pincének megtekintése és szakszerű ismertetése, 11 órakor villásreggeli a pincénél, uradalmi borok bemutatása 12 órakor visszatérés a faluba, hol a nagyvendéglőben értekezlet tartatik a következő programmal: 1. Elnöki megnyitó, tartja dr. Molnár Imre a M. Sz. O. E. alelnöke. 2. Szőlészeti politikai kérdések, előadja dr. Drucker Jenő a M. Sz. O. Sz. igazgatója. 3. Szüreti előkészületekről. Ismereteti Ballay Jenő, a M. Sz. O. E. titkárja. Fél 2 órakor ugyanott társas-ebéd. 4 óra 25 perckor visszautazás Nagyváradra a rendes személyvonattal. Megérkezés Nagyváradra 8 óra 35 perckor.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTÓ.

Szept. 16. Megnyitó ünnepély a jogakadémián.

Szept. 15—23. Kiállítás Nagyváradon.

Szept. 15—16. Lóverseny Nagyváradon.

Szept. 16—17. Országos borászati kongresszus.

Szept. 18. Kocsi korzó a kiállításon.

Szept. 18—19. Országos gazdakongresszus.

Szept. 19. Meggygyűlés.

Szept. 23. A kiállítás bezárása.

Szept. 23—26. A VI. kath. nagygyűlés Budapesten.

Tisztelettel felkérjük vidéki előfizetőinket, hogy úgy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szülő előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* Az amerikai magyarok kegyelete. A Washington szobor leleplezésére érkezett amerikai magyarok ma délelőtt lélekemelő ünnepélyek keretében rótták le kegyeletüket, az elhagyott, de a távolban is szeretett hazai nagyjai emlékének. A mai nap délelőttjén koszorúzták meg érző, magyar lélekből eredő szavak kíséretében Petőfi Sándor, Széchenyi

István gr. szobrait, a budai Honvédelemket, Szent István király szobrát. Leglélekemelőbb volt Szent István szobrának megkoszorúzása, ahol *Prohászka Ottokár* dr. Székesfehérvár lángelkű püspöke igen nagy hatású beszédet mondott.

Beszédjében a következőket mondotta:

Két hónapja, hogy annak a királynak, kinek emléke, hite minden szívben élt, ércebe öntött szobrot állított a kegyelet. A meghatottság könnyeivel szenteltük fel e szobrot és az érzelmek koszorújával koszorúztuk meg. Ünneplünk szívdobogva, de az ünneplés hevében megfellelkeztünk azokról a honfitársainkról, akiknek a szíve azon a napon épp úgy megdobbant, mint a miénk, akik épp oly forró imát menesztettek az ég urához, mint mi. Es ime ma elvezette őket ide a nagy király hite, amely körülbástyázta őket a messze idegenbe az idegen támadások ellen. Itt e szobornál erősödjön meg lelketekben az innen vitt hit, hogy ott a sávár távolban kizöldeljen Pannónia virágos kertjének mása. Fogadjuk az ő koszorúikat szeretettel, mert munkáskéz nyújtja, fogadjuk megilletődéssel, mert honvágy könnyeivel vannak permetezve. Boldoguljanak a távoli hazában, Isten segítse őket. De kérjük a magyarok Istenét, hogy tegye erőssé, nagygyá úgy gazdaságilag, mint iparilag hazánkat, hogy keblünkre ölelhessük egykor őket és letörölhessük honvágyuk könnyeit. Legyenek boldogok!

Délután négy órakor Kossuth Lajos sírját koszorúzták meg.

* **Szétzuzott emléktábla.** A mult hét közepén, csütörtökön ismeretlen vandál kezek, valószínűleg kalapácsütéssel több darabra reszelték az Orsolya klostrom fő utcai templomának homlokzatán állott árvíz-emléktáblát. Fél záradig békességben állott az emléktábla a templom kapuja mellett, de manapság a nyomdarámbolás és kirakatbeverés korszakában persze nem férhetnek meg szegény emléktáblától. Ajánljuk a Zerstörungswuthban szenvedő alakokat a rendőrség figyelmébe. A zárda igazgatósága persze eltávolította a szétzuzott emléktáblát, melyen, mint tudjuk a következő sorok állottak: *As 1851. év aug. 13-án Körös áradása ezen vonásig érven.* (Alant vonás és mutató kéz.) Valami jó eredménye különben lesz ennek a rombolásnak, az új emléktábla nyelvtani szempontból valószínűleg kifogástalanabb lesz a réginél. Hogy a szomorú esetet vidám akkorddal végezzük, följegyezzük, hogy a váradi jeunesse dorée egyik ismert alakja azt az eszmét vetette fel, hogy az új, vizmagasságot mutató táblát — tekintettel az utca gyerekek rakoncátlan voltára — egy méterrel magasabbra helyezzék.

* **Nagyvárad kiskatonái.** A vitás negyedik alapítványos hely betöltésére vonatkozólag a miniszter leirata most érkezett meg a városhoz. A honvédelmi miniszter Pénzes István fölvetelét hagyta jóvá és Hegedüs Ottó valamint Becsei László ajánlását tudomásul veszi. A törvényes határidőben Kriszta Sándor által beadott felelőzést a miniszter elutasította.

* **A muzeum körülkerítése.** Az oly régen huzódó muzeum körülkerítésére irányuló ügy talán most már megvalósul. A számvevőség tegnap terjesztette be a városhoz az idevonatkozó jelentését. A számvevőség jelentésében értesíti a városi tanácsot, hogy a körülkerítés költségeinek fedezésére 3855 koronát vitt fel az 1907. évi költségvetés terhére.

* **A megyei közgyűlés** Biharvármegye törvényhatósága 19-én tartja meg rendes évnegyedes közgyűlését. A közgyűlés tekintettel a jelenlegi gazdasági kiállításra bizonyára igen népes lesz. A tárgysorozat különben nem valami édes dolgot sorol fel, egyedüli ügy mely esetleg nagyobb vitát provokálhat a vármegyei segédkezelő személyzet lakbér iránti kérelme. A többi ügyek alig alig emelkednek ki a sablon kereteiből.

* **Magas kitüntetés egy újságírónak.** A király Singer Vilmosnak, a Neues Wiener Tagblatt főszerkesztőjének és a nemzetközi sajtóegyesülés központi irodája elnökének a Ferenc József-rend középkeresztjét a csillaggal adományozta. Ausztriában ily magas kitüntetés hivatásos újságíróknak eddig még nem jutott nálunk még kevésbé.

* **Az ifjúság szociális mozgalma.** Az egyetemi és főiskolai új tanév beálltával újult erővel folytatja az ifjúság azt a mozgalmat, amelyet a mult félévben az *Országos Széchényi Szövetségben* megkezdett. A Szövetség tágas és a célnak megfelelő, szép új helyiségei most nyitak meg a Ráday (volt Soroksári) utca 16. sz. házában, ahol máris sokan jelentkeznek belépésre. A Szövetség közelebbi gyűlésén állapítja meg a falusi kiszállásainak új rendjét, amennyiben e hó második felében már ez irányban is megkezdí akcióját. Az őszszel már nem csak a Dunántulra, hanem a Duna-Tisza közére és a Mátra aljára is szervez népgyűléseket ifjúsági szókokokkal. Rövid időn belül megkezdí működését a Szövetség keretében az ingyenes tanácsadó népiroda is, amely magyar mása lesz az angol Toynbee-hallnak s élen egy kiváló szociológus egyetemi tanár fog állani. Az osztályok s az új tisztikar megalakulása saintén még e hónapban fog végbe menni. A szövetség munkájában osztozik a Délvidéki Széchényi Szövetség, mely Temesvárott s a délvidék egyéb helyein fejt ki hasonló akciót a nép felvilágosítására. Az ifjúság különösen sulyt helyez arra, hogy kiszállásai gyakorlati eredményekkel járjanak, azért lehetőleg minden faluban mozgalmat indít gazdakörök, földműves szövetségek és szövetkezetek alakítására. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter kiváló rokonszenvvel kíséri a szövetség működését, de jóindulattal találkozik az ifjúság vállalkozása az egyetemi tanári karban is, melynek három tagját az osztályok vezetésére is fölkerik. A jövő hónap végén a szövetség nagyszabású szociális ünnepélyt rendez a fővárosi művelt közönség számára az O M G E nagytermében, e hó második felében pedig ismerkedő estélyt a szövetség összes tagjainak bevonásával.

* **Halálozás.** A káptalan egyik kiváló tagját *Spett Gyula* oldalkanonokot, mint nagy részvétellel értesülünk, mély gyász érte. Testvére *Spett Vince* előkelő fővárosi ügyvéd tegnap meghalt. Az elhunyt ügyvédet ma fogják öröknyugalomra helyezni. A végtisztességtételnél ott lesz *Spett Gyula* oldalkanonok is, aki ma reggel utazik a fővárosba.

* **Az Amerikába kivándorolt bihar-megyeiek.** A miniszter rendeletére az Adria magyar tengerhajózási részvénytársaság tegnap értesítette Biharvármegye alispánját arról, hogy szeptember 6-án Biharvármegyéből 25 munkás ment ki Amerikába. Legtöbben Rippa, Nagy-léta és Mocsár községből valók voltak a kivándorlók.

* **Oszták állampolgár kirablása Varsóban.** Varsóból jelentik: Zimmermann Károly oszták állampolgárt itt, mikor kocsin a vasuti állomásra hajtatott, hogy elutazzék, rabló katonák megtámadták, a kocsiból kihúzták, elvették 60 rubel készpénzét és egy 3000 rubelre kiállított váltót, azután összevissza verték a szerencsétlen embert és ott hagyták a földön, míg maguk elménekültek. Zimmermann az esetről nyomban jelentést tett a pétervári oszták-magyar nagykövetségnek s így e vakmerő rablótámadás diplomáciai fellépésre fog okot adni.

* **Nagy tüzvész.** *Baksa* községben nagy tüzvész pusztított. Leégett számos gazdasági épület és ki nem csépeelt gabona, továbbá a zsinagóga berendezéssel együtt. A kár 80,000 korona.

* **Athelyezés.** A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Jakab József* mezőtelegdi állami elemi iskolai tanítót a kolozsvári állami elemi iskolához helyezte át.

* **Eljegyzés.** *Zwek Kálmán* kir. táblabíró és neje *Kamócsay Riza* leányát, *Mádit*, eljegyezte *Des Echerolles Krusper* István cs. és kir. főhadnaggy.

* **Szénegáz mérgezés.** A zsolnai celluloid gyárban, mint nekünk jelentik, a kiömlő szénegáz 11 munkást megölt. A vizsgálatot megindították.

* **Sikkasztó ügyvéd.** Pozsonyból jelentik: A napokban eltűnt a városból *Kuhinka Pál* idevaló ügyvéd. Most feljelentés érkezett ellene *Eszterházy Antal* gróf földbirtokostól 6000 K elsikkasztása miatt. *Kuhinka* a kárvalott grófon kívül pénzünteteket is megkárosított, sőt egy magánember 160,000 koronáig van sikkasztása révén megkárosítva. *Kuhinka* valószínűleg Amerikába szökött. A pozsonyi kir. ügyészség elrendelte a sikkasztó ügyvéd köröztesését.

* **Horváth János vámellenőr ügye.** Emlékeztet a közönség előtt, hogy *Horváth János* vámellenőr elbocsátása miatt kérelemmel járult a miniszterhez, hogy ügyét felülvizsgálat tárgyává tegye. A miniszter tegnap küldte le a vámellenőr ügyét, még pedig elutasító határozatával. Leiratában értesíti a folyamodót a miniszter, hogy az ügy felülvizsgálatát nem engedélyezi, hanem a városi törvényhatósági bizottság határozatát hagyja jóvá.

* **Elégett termés.** Idősb. *Zichy Nándor* gróf *mindszent pusztai* birtokán cséplés közben a gőzgépből kipattant a szikra és meggyújtott egy asztagot. Pár perc múlva, a munkások önfeláldozó oltási munkálata dacára, az egész szérűskert lángban állott. A tüzet lokalizálni nem tudták a nagy hőség miatt; az összes buza, árpa, rozs és zabtermés a lángok martaléka lett. A kár meghaladja a 60,000 koronát. A termés biztosítva volt.

* **Egy maiciosus határozat.** Biharudvariban dr. *Katona Gábor* járási orvos azzal a kérelemmel járult a képviselőtestülethez, hogy a betegek részére a község egy fogadó szobát építsen. A képviselőtestület e kérelemre azt a határozatot hozta, hogy van a doktornak három szobája, elfér ő kettőben is, egyet adjon át a betegek részére. Az orvos jogos kérelme ily módon nem valami kedvező elintézésre talált, azért megfellebbezte a határozatot, melyet a sárréti főszolgabíró tegnap küldött meg az alispánnak.

* **Letartóztatott nihilisták.** Karlsruhe-ból jelentik, hogy a rendőrség tegnap letartóztatott két nihilistát, a kiknek az volt a tervük, hogy a cár nagybátyja ellen bomba merényletet követnek el. Más városban is több nihilistát letartóztattak.

* **Rendezetlen községek.** Biharvármegye alispánja rendeletet bocsájtott ki, hogy a főszolgabírák jelentsék be azon községek neveit, melyeknek rendezetlen utcái vannak. A margittai főszolgabíró most jelenti, hogy egész járása területén Széplak községe rendezetlen. E jelentésével kapcsolatosan kéri, hogy a rendezetlenség megszüntetésére az alispán a kellő intézkedéseket tegye meg.

* **Az interlakeni gyilkosság.** Londonból jelentik, hogy *Leontiev* tábornok az interlakenken megölt *Müller Károly* gyilkosnőjének apja kijelentette, hogy lánya elmezavarában követte el a gyilkosságot.

* **Kirabolt ékszerüzlet.** *Löcséről* jelentik, hogy *Emerici Rezső* késmárki ékszerész üzletét kirabolták és 10,000 korona értékű ékszert elvittek. A tettes ismeretlen.

* **A fűrdővonatok** a Püspök fűrdőbe szeptember hó 30-ig közlekednek s így a kellemes kiránduló helyet a közönség továbbra is kényelmesen látogathatja.

* **Leégett automobil gyár.** Párisból jelentik: A Páris mellett levő Boulegn-ban tegnap leégett a Hubel-féle automobil gyár. A gyár egészen elpusztult. A kár negyed millió frankra rug. Ötven család elvesztette kenyérét.

x **Táncintézet megnyitása.** Kovács Tivadar balletmester, a m. kir. nagyváradai honvédhadapród iskola és az Orsolya-zárda táncstanára e hó 22-én nyitja meg 3 óra terjedő táncintézetét a *Zöldfa szálloda* nagytermében. Az oktatás felöleli az egész koreográfiai táncművészetet és a testaesthétikát. — Boston tanfolyam. — Elfogadai növendékeket — magasabb táncművészetre (balletre) való kiképzésre is. Beiratkozhatni és értekezhetni lakásán: Uri-utca 17. szám alatt. Külön gyermek, diák és felnőttek esti kurzusa.

x **Uj találmány.** A kiállításon megtekinthető egy gép, a mely lábajátással löherét fejt, kölesből és árpából kását készít, ugyanott megtekinthető a kis kézi malom, mely tengerit és árpát darál és lisztet őröl. Mindezeket *Kádár Gyula* géplakatos állítja ki. A minta szerinti gépek *Kádár Gyulánál* Nagypiac-téren megrendelhetők.

Dénes Béla

china-ezüst gyári rak-tára Nagyvárad, Bémer-tér.

Iparművészeti ujdonságok, bronz és china-ezüst dísz tárgyak, használati cikkek. Evőeszközök a legtartósabb ezüstözéssel. *Vendéglő, kávéház és szállodai berendezések.* Cirzus ezüstfém tisztító.

IRODALOM.

Népnevelési közlöny.

Uj külsőben, új tartalommal, új szerkesztő nevével homlokán jelent meg a *Népnevelési Közlöny*. A régi nagy folio-forma helyett könyved alakot öltött, ami mindjárt tetszetőssé teszi. Ennek megfelelő a tartalma is. Az új szerkesztő *Bodnár János* ügyes beköszöntőt írt, melyben programját körvonalazza. *Sipos Orbán* a Népnevelési egyesület új korszakáról ír. *Kovács J. János* tartalmas paedagogiai cikket. *Szabolcskának* egy hangulatos verse képezi a a tárcát. A krónika rovatot *Gábel* bucsuzója nyitja meg. Ez a rovat igen bő és tartalmas, bár első sorban a tanítóknak szól, mások is élvezettel és tanulással olvashatják. Mozaik és szerkesztői üzenet zárja be az élelnek, érdekes füzetet. A Népnevelési Közlönyt az egyesület tagjai a tagsági díj fejében kapják, tanítóknak előfizetési ára 1 korona egész évre, másoknak 2 korona. Melegen ajánljuk nemcsak a tanítóknak, hanem a tanügybarátok és népnevelés ügye iránt érdeklődők figyelmébe. Az új szerkesztőnek gratulálunk.

Az Örökimádás című hitbuzgalmi folyóirat szeptemberi füzeté a következő tartalommal jelent meg:

Tartalom. Értesítés. — Két eucharisztikus elmélkedés. — Karkecz Lajos: Az Oltáriszentség lényege. — T. Kálmán: Szentségi egyletek. — Koncz József: Aldozáskor. — A titkos mély Szentség villogásai. — Innen-onnan: Encharisztikus szentek. — Kalazanci szent József. — Fölvívás. — Az eucharisztikus kongresszus. — Fischer Agoston: Elmélkedés a legfölségebb

Olláriszentségről. — Oltáregyesületi ügyek. — Hirdetések.

E valóban életrevaló folyóirat a Központi Oltáregyesület (Budapest, IX. ker., Üllői-ut 75.) kiadásában jelenik meg s előfizetési ára egy évre csak 3 korona. Ajánljuk t. előfizetőink pártfogásába.

TANÜGY.

Az iskolai értesítőkről.

II. (6)

Katholikus intézeteink.

(Dr. H. L.) Az *érdemosztályozásnál* a tanulók vallása is föl van tüntetve, ugyszintén az is, ha valamely intézet, internátus tagjai vagy ösztöndíjasok, tandíjmentesek. Etekintetben mindhárom intézet mintaszerűen jár el.

Most pedig lássuk a *statisztikát*. Legnépesebb természetesen a *nagyvárad* premontrei főgimnázium, ez a messze vidéken híres középiskola. Az intézetbe nyilvános és magántanulót az év folyamán 621-et vettek föl. A tiszta szaporulat az előző évvel szemben 31 a belényesi görögkatholikus főgimnáziumba fölvettek nyilvános és magántanulót összesen 420-al. A fluktuáció, az előző iskolai évvel egybevetve, nincs föltüntetve. A gyulai római ka.holikus főgimnázium I—III. osztályába fölvetett tanulók száma 180. A szaporulat itt természetes, hiszen évente új osztály nyílik. Ha figyelembe vesszük, hogy a nagyváradai intézet első három osztálya párhuzamos, az egyes osztályok népességének aránya a három intézetnél nem sokban tér el egymástól.

Vizsgálatot tett a nagyváradai főgimnáziumban 583, a belényesiben 397, a gyulaiban 155 tanuló.

Nézzük ezek vallási hovatartozandóságát. A nagyváradai főgimnáziumban volt 248 római 105 görögkatholikus. A görögkeletiek száma mindössze 19, az ágostai evangélikusoké pláne csak 12, az evangélikus reformátusoké már 61. A katolikus vallásuak mellett a többi keresztény telekezetűeké összesen 92. Am a zsidó tanulók száma egymagában veszedelmes erejű fallankszént 138 ra rug. Rettentes! A zsidóság valóságos előzőn i egyik-másik katolikus pénzén létesült és föntartott intézetünket. A Belényesi főgimnáziumban ezen a téren jóval kedvezőbbek a viszonyok. A 397 tanuló közül római katolikus 24, görögkatholikus 179, katolikus tehát összesen 203. Görögkeleti 262, evangélikus református 12. A felekezeti tanulók száma tehát 174. A zsidóké 20. No, az ilyen arány még csak tűrhető. A gyulai főgimnáziumban már erősebb a zsidópercent. A 155 tanulóból 79 római katolikus, 16 görögkeleti, ágostai evangélikus 8, evangélikus református 29, zsidó pedig 23. Adott románok mellett bizony tok.

Anyanyelvét illetőleg a nagyváradai főgimnáziumban 493 tanuló magyar, 87 román és 3 német anyanyelvű volt. Noha tehát a görögkatholikusok és görögkeletiek száma együttevőve 124, a románajkuak száma ennél jóval, 37-el kevesebb. Hiszen az anyanyelv, a faj, a nemzetiség Magyarországon csak a zsidóságnál függ össze föltétlenül a vallással.

Éppen ez okkól, mint már megelőző cikkünkben is érintettük, ugyancsak különös a a belényesi értesítő statisztikájának okoskodása. Mit látunk ugyanis ott? A 179 görögkatholikus, meg a 162 görögkeleti kiad — 341 román. Viszont a megmaradt 24 római katolikus, 12 protestáns és 20 zsidó kitesz összesen — 56 magyart. A statisztikus itt úgy látszik, mintha feledné azt a drasztikus számtani regulát, a mely szerint — almát csak almával, körtét csak csak körtével lehet összeadni, máskülönben legfölsőbb összekeverhejük őket. Vallási együvé tartozandóság alapján csinálhatunk vallási statisztikát, de — kivéve ismét a zsidókat — vallási alapon faji statisztikát nem csinálhatunk legfölsőbb némely kivételes esetben megközelítőleg kalkulálhat az ember.

Az tehát föltétlenül igaz ugyan, hogy 179, meg 162, összesen 341, az azonban ugyancsak bajosan tűrhető, hogy a 179 görögkatholikus, vagy a 162 görögkeleti között egyetlenegy magyar anyanyelvű ne akadt volna. Hogy ezek együtt 341 román anyanyelvű tanulót adjanak ki, ezt ha elhiszi valaki — nos annak már igazán a credo, quia absurdum elve lebeghet szemei előtt Az igazság ezzel szemben az, hogy a román ajku tanulók száma az intézetnél bizonyára jelentékeny ugyan s a magyar anyanyelvűeké csekélyebb, mindazáltal a román anyanyelvű ifjuság száma jóval kisebb, a magyaroké jóval nagyobb, mint ahogy az értesítőnek — szeretjük hinni — jóhiszeműen téves statisztikája föltünteti.

A gyulai főgimnázium tanulói közt 138 magyar, 16 román, 1 német. A 16 román itt véletlenül mind görögkeleti és megfordítva, a 16 görögkeleti mind román. 16-nál előfordulhat ilyen esetlegesség. 341-nél, mint az előbbi esetben, bajosan.

A szülők foglalkozása tekintetében följegyezésre méltó, hogy nagyiparos, kisiparos, iparnál alkalmazott, nagykereskedő, kiskereskedő, szatócs, kereskedőnél alkalmazott 147 van följegyezve a nagyváradai értesítő statisztikájában. A 84 állami és hatósági tisztviselő mellett más értelmiség 107. Magánzó, nyugdíjas 68. Magán és társulati tisztviselő 41. Kisbirtokos és bérlő 33. Nagybirtokos és bérlő 16. A többit hagyjuk.

Már most gondoljuk ipari és kereskedelmi viszonyainkra, aztán a lateinerosztály sok élelmes *novus homójára*, a magánhivatalnokokra, no meg a sok új bérlőre és új földesurra és ha így kalkuláljuk a dolgot, nyilván nem lesz nehéz elképzelni, hogyan is van hát ennek a szép katolikus intézetnek 138 zsidó tanulója.

Es most tegyünk pontot a statisztikának erre a részére azzal, hogy az autochton Magyarországot 49 östermelő képviseli ebben a kimutatásban. Hozzávehetjük még az egy-két keresztény birtokost és bérlőt.

A belényesi főgimnáziumban, ahol a zsidó tanulók száma elenyészően csekély, a statisztika itt is egészen mást mutat. A szülők közül a kisbirtokosok száma 105, az értelmiségé 179, a közkivatalnokoké 45, a kisiparosoké 15, — persze nagyváradai kisiparos és belényesi kisiparos közt figyelembe véve a szabadipart, különbség van — de már a kereskedőké csak 15, a magánhivatalnokoké pláne csak 7. Es így tovább. A többi a mi szempontunkból most mellőzhető.

A gyulai értesítőben kisbirtokos és bérlő 31, kisiparos 31, kiskereskedő 17, köztisztviselő 17, más értelmiségi 23. A többi elaproszódik.

A főgimnáziumi önképzőkör megalakulása. A premontrei főgimnázium «Eötvös» önképző köre szeptember hó 15-én délután fél 3 órakor tartotta ez évi alakuló gyűlését. Beke B. Boldizsár tanárelnök magas szárnyalású beszéddel nyitotta meg az ülést, azután megkezdődött a tisztviselők választása. Elnökké Breuer Oszkár VIII. oszt. tanulót választották meg nagy lelkesedéssel, majd Radó Antal VIII. oszt. tanulót egyhangulag titkárrá. Főjegyzőnek Kőváry Demeter, pénztárnoknak Fekete Zoltán, főkönyvtárosnak Branyiczky Dezső VIII. oszt. tanulókat, aljegyzőknek Békési Leo, Sztaniszlóvszky Ervin, Tamássy Károly és Wallner Győző, alkönyvtárosoknak Grósz Jenő és Tabéry Géz VII. oszt. tanulókat választották meg. A tizes bizottság tagjai lettek: a VIII. osztályból: Branyiczky Dezső, Breuer Oszkár, Jász Gyula, Mártonffy Ernő, Radó Antal és Stólcz Dániel; a VII. osztályból: Polgár Rezső, Révész László, Sonnenfeld Gusztáv és Schriftert Béla.

MULATSÁG.

A Tasnádi Katolikus Ifjusági Egyesület 1906. szeptember hó 23-án vasárnap, könyvtáralapja javára, a »Központi vendéglő«-ben

szüreti mulatságot rendez. Belépti díj személyenként 1 korona 60 tillér, családjegy 4 korona. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak. Balázs Béla védnök, Kovács Rezső h. elnök, Smidt István alelnök, Hergenrichter Dénes egyll. pénztárnok, Griszháber Márton és Ruff György ellenőrök.

Kolon a Legényegyletben. Az őszi beálltával megkezdődnek a kolon-esték. A *Katholikus Legényegyletben Herlicska* Nándor, okleveles táncitanító folyó hó szeptember 20-án nyitja meg tánciskoláját. A táncanfolyamra naponta iratkozhatnak az egyesület gondnokánál az egyesület tagjai, vagy akik tagok gyanánt jelentkeznek, valamint derék iparos és kereskedő családjaik leányai. Táncitanítás hetenként háromszor lesz, még pedig kedden, csütörtökön és vasárnap esti 8 órától 10 óráig az egyesület nagytermében. A táncokon a tanult darabok bemutatásával november végén fog befejeződni. Egyéb felvilágosítás az egyesületben nyerhető.

Szüreti mulatság. A nagyváradai ipartestület ifjúságának önképző egylete vigalmi bizottsága tudatja az érdeklődőkkel, hogy okt. 7-én nagyszabású szüreti mulatságot rendez a Fekete Sas összes termeiben, melyre egy szép műsor kidolgozásán és a meghívók összeállításán fáradozik a rendezőség.

EGYESÜLETEK.

Elnökválasztás a jogakadémián.

A jogakadémia ifjúsága, mint értesülünk, folyó hó 27-én választja meg az ifjúsági olvasókör elnökét. Már megemlékeztünk egy ízben a választási mozgalmakról. Azóta folyik a korteskedés fokozódó hévvel és mindkét párt kortesei erősen bizakodnak jelöltjük győzelmében.

Annyi bizonyos, hogy Fekete Ferenc győzelmének esélye napról-napra erősödik. Az utótkoron, ahol még napokkal ezelőtt a piros toll dominált, már szemmel láthatólag fölénybe jutott a fehér toll. Lépten-nyomon fehér tollas jogászokkal találkozunk az ember. Fekete pártja különben kevesebb zajjal dolgozik, de szervezettebb, szolidárisabb és — bizonyosság rá a mult — ez a körülmény dönti el a választást.

Az elnökjelöltek programot is adtak, mely lényegében mindkét részről egyezik. Azt azonban kötelességünk konstatálni, hogy egyik jelölt programja sem foglalkozik sem a jogász ifjúság eminens gazdasági, érdekeivel, sem gondolatot nem nyújt annak a megoldására, hogy a jogász ifjúságot tanulmányai körében szakszerűen foglalkoztassa, ezáltal módot nyújtva az ifjúságnak, hogy ami időt eddig kevés haszonnal, sőt talán egyenes kárával eltöltött, azt ezután az élet számára leendő intenzív, céltudatos kiképzésére fordíthassa. Reméljük azonban, hogy ami késik, el nem marad. Mi a magunk részéről azok miatt a feladatok miatt, melyek hazánk ifjúságára, s elsősorban a jogász ifjakra a jövőben várnak, a részünkről megpendített gondolatok effektuálására alkalmasabbnak és hivatottabbnak tartjuk Fekete Ferenc személyét a jelöltek egyéniségétől független olyan körülmények miatt is, amelyeknek hiánya a részünkről megpendített gondolatok effektuálására irányuló minden törekvést eleve megheiusitana.

Az ipartestület kötelékéhez tartozó iparos polgárokhoz! Augusztus hó 18-án közzé tett felhívás megismétlésével Szabó Imre tagdíjak beszédésével megbízott július hó 24-én elbocsátott hivatalosolga által beszédett összegek megállapítása és esetleges kártalanítása céljából felkérem az ipartestület tagjait, hogy mindazok kik a nevezett szolgának tagsági díjat fizettek s igazolás végett tagkönyvecskéiket az ipartestületnél eddig be nem mutatták, a kár megállapíthatása céljából, a testületi hivatalban 30 napon belül bemutatni sziveskedjenek, mert a későbbi bejelentések károsodást okozhatnak. Nagyvárad 1906 szeptember 15. Bertsey György ipartestületi elnök.

TÁVIRATOK.

A mandzsuri helyzet.

London, szept. 15. Mandzsuroszági helyzetről jelentik a Timesnek: Azt a hat várost, melyet a japánok megszálltak déli Mandzsuriában, már megnyitották a nemzetközi forgalomnál. Ellenben azt a 10 várost, melyet az oroszok Eszak-Mandzsuriában megszállva tartanak, még mindig nem nyitották meg, jollehet a Kinnával kötött szerződés az oroszokat erre kötelezi.

Az orosz forrongás.

Koppenhága, szept. 15. Az özvegy cárné még mindig nem meri elhagyni a jachtot. Tegnap éjjel egy levelet talált asztalán, melyben figyelmeztetik, hogy nagy veszély fenyegeti. A cárné jachtját éjjel nappal fegyveresek őrzik.

Varsó, szept. 15. Sziedlicében siri csend van. A rendőrfőnök megparancsolta, hogy 500 rubel pénz büntetés terhe mellett minden kereskedő hozza rendbe és nyissa ki üzletét. A börtönökben több száz ember van, akikkel a katonák és rendőrök rettenetes módon bántak el.

Pétervár, szeptember 15. A moszkvai törvényszék akasztásra ítélte Barodint, az orosz forradalmárok veszedelmes fejét. Az ítéletet, mint egy újabb távirat jelenti, ma végrehajtották rajta. A forradalmárok megfélemezésére hírlik, hogy számos helyen, különösen a keleti tengeri tartományokban vészbiróságokat fognak felállítani.

A kubali felkelés.

Berlin, szept. 15. New-Yorkból jelentik: A Duver cirkáló hajó matrózai az Egyesült Államok kormányának utasítása nélkül szálltak partra Havannába. A tengerészeti miniszter azonnal intézkedett, hogy a partra szállott csapatok menjenek vissza hajójukra és csak egy kis őrséget hagyjanak Havannában az amerikai konzulátus megoltalmazása végett.

London, szept. 15. Havannából jelentik, hogy Palma elnök holnap vagy holnapután lemond az elnökségről.

SPORT.

A nagyváradai lóverseny.

Tegnap délután csunya őszi idő dacára is meguépesült a nagyváradai versenytér. A sötét, fekete felhőkből csak úgy ömlött az eső és mégis zsufova volt a versenytér. Ez óriási érdeklődést nem annyira a lovak gyorsasága, mint inkább a szintén jelenlevő földmivelésügyi miniszterért fejtette ki a közönség. Kint láttuk a sáros gyepen elegáns toillettekben városunk hölgy arisztokraciáját is, akik a miniszter elutaztaig nagy érdeklődést tanusítottak a verseny iránt.

Darányi megérkeztek már tartott a verseny. A miniszterrel jöttek ki: *Glacé Antal, Fetser Antal, dr Radu Demeter, Széchenyi Jenő, Koós Lajos, Horty Béla, Rakovszky István.* — Kint voltak gróf *Tisza* István feleségével és fiával, *Nadányi Károly, Nadányi Gyula, Telegdy József, Markovits Károly, dr Dési Géza, Balogh Mihály, Bölönyi József.* Képviselve volt szép számmal a katonai tisztikar is.

A verseny pontban két óraker vette kezdetét. Első volt az:

Eladó verseny. Távolság 1200 méter. Díjak: I. díj 1000 kor, II. díj 200 korona, III. díj 100 korona. Indultak: 1. Báró Baich P., Romanesque lova, lovagolta a tulajdonos, 2. Czernin A. hadnagy Regzet lova, lovagolta a tulajdonos, 3. Hagelin h. százados Timeless lova,

lovagolta a tulajdonos. 4. Markovits J. főhadnagy Eglantine lova, lovagolta Czárán Zoltán. 5. Gróf Mervelat h. százados Gosse lova, lovagolta Paxy. 6. Nagy százados Tövis lova, lovagolta báró Eltz. 7. A seprősi ménés Ocskay brigadéros, lovagolta Czárán János és Stagenschmidt J. Faxenmacherin nevű lova, lovagolta Kranse.

Elsőnek érkezett be az Ocskay Brigadéros, II.-nak Eglantine és III.-nak Faxenmacherin. Tot: 4 : 6, 10 : 16.

Zerge akadályverseny. 4200 méter távolság. Első díj 800, II. 200 kor.

Indultak: 1. br. Baich Hires-se, lov. Krause, 2. Czernin Junója, lov. a tulajdonos. 3. Hagelin százados Csákója, lov. a tulajd. 4. Nagy százados Olyan kincs lova, lov. br. Eltz. 5. Nagy M. őrnagy Dacosa, lov. Cárán János és gróf Tisza István hires Dóra lova, lovagolta a tulajd.

E verseny volt a legérdekesebb versenyek egyike. Gróf Tisza egy félkörrel vezetett, mikor a nyereg meglazult és kénytelen volt a futtatást megszakítani. Emiatt I.-ső lett az Olyan kincs, II.-ik a Hires és III.-ik a Csákó. Tot: 4 : 18, 10 : 48.

Ürögdi akadályverseny. Távolság 4200 méter. I. díj 1500 kor. II. 200 kor. III. 100 korona.

Indultak: Stagelschmidt Gyöngytyukja, lov. Krause, gróf Merveldt százados Jutalom lova, lov. Paxy, és a seprősi ménés Parmassus lova, lov. Czárán Zoltán. Elsőnek jött be a Gyöngytyuk, II.-nak Parmassus és III.-nak a Jutalom. Tot: 4 : 14, 10 : 39.

Szálkai gátverseny. Távolság 2600 méter. Díjak: I. 800. II. 200 kor.

Indultak: 1. Kubinyi Mondja csak! lova, lov. Pavy, 2. Szabadhegyi Vadas lova, lov. Durneisz, 3. Gróf Tisza István Gránát lova, lov. a tulajdonos. Ez a verseny sem kedvezett a kitűnő urlovasnak, mert I-ső lett Mondja csak, és csak II. lett a Gránát. Tot: 4 : 14, 10 : 38.

Hadserégi gátverseny. Távolság 4200 méter. Díjak: I. 1000, II. 200, III. 100 korona.

Indultak: Czernin Waterloo lova, lovagolta a tulajdonos. 2. Hagelin Caserta lova, lovagolta a tulajdonos. 3. Markovits Bolyóka lova, lovagolta Sibrik. 4. gróf Merveldt Ismét lova, lovagolta Paxy. 5. Nagy Mary nevű lova, lovagolta báró Eltz. Elsőnek futott be Mary, II. Caserta, III. Bolyóka. Tot: 4 : 8, 10 : 22.

Eladóverseny. Távolság 2800 méter. Díjak: I. 1200. II. 200, III. 100 kor.

Indultak: Liptay Va bene nevű lova, lov. Czárán Zoltán, gróf Merveldt Jaguár lova, lov. Paxy, Nagy Kukorica Jancsifa, lov. br. Eltz és a seprősi ménés Napraforgója, lov. Czárán János.

Elsőnek jött be Kukorica Jancsi, II. Napraforgó és III. Va Beve. Tot: 4 : 10, 10 : 24. Az elsőnek beérkezett Kukorica Jancsit árverés alá bocsájtották. Kikiáltási ár 3000 korona volt. Hosszas árverés után a tulajdonos 5050 kor.-ért vissza váltotta magának.

Bóné-kuti díj. Távolság 2000 méter. Első díj 1500, II. 200, III. 100 korona. Indultak: 1. Hagelin Hippokrates nevű lova, lov. a tulajdonos, 2. Kern Vapeur lova, lov. Dominger, 3. Markovits Toncsi lova, lov. Czárán Zoltán, 4. Nagy százados Alászló gája nevű lova, lov. br. Eltz. 5. Schey Galmiche lova, lov. gróf Teleky és 6. a seprősi ménés Oride nevű lova, lov. Czárán János, I. Galmiche, II. Hippokrates, III. Alászló gája. Tot: 4 : 22, 10 : 54.

Verseny közben a földmivelésügyi miniszter huzamosabban beszélt dr Radu Demeter püspökkel, Széchenyi Jenővel és dr Halász Lajos képviselővel. A miniszter megérkezte után rövid idő múlva odaérkezett gr. Tisza István is, a két kiváló politikai férfit csak rövid ideig maradt együtt.

A miniszter fél négy óraker bucsuzott el Markovits Antaltól. Bucsuzásakor nagy megelégedését fejezte ki a gazdasági kiállítás felett és annak jó sikeréért az elnök gratulált is.

Majd Markovits köszönte meg a miniszternek hogy a kiállításon megjelent. Minekutána elbucszott a miniszter Glac Antal főispánnal a megyés püspök fogatján a pályaudvarra ment, honnan a 4 órás vonattal visszautazott a fővárosba.

A verseny folytatása ma lesz meg és bizonyára még nagyobb érdeklődés mellett, mint a tegnapi volt, pedig az is fényes sikerű volt.

Programja:

I. *Eladó verseny.* 1000 korona az elsőnek, 200 korona a másodiknak, 100 korona a harmadiknak. Távolság kb. 1600 m.

II. *Hölgyek díja.* Akadály verseny. Tisztelet díj a négy elsőnek helyezett lónak, adva Biharvármegye és Nagyvárad város hölgyei által. A nagyvárad helyőrség tényleges szolgálatában álló tiszt, tiszthelyettesek és egy éves önkéntesei tulajdonában levő és a nagyvárad helyőrség tényleges szolgálatában álló tiszt, tiszthelyettesek és egy éves önkéntesek által lovagolandó oly 4 éves és idősb. beltölti lovak számára, melyek a folyó évi január hó 1-je óta üzleti idomár keze alatt nem voltak és melyek 900 korona vagy azt meghaladó értékű sikk, gát-, vagy akadályversenyt nem nyertek. Távolság kb. 4200 m.

III. *Nagyvárad akadályverseny.* 1800 korona az elsőnek, 300 kor, a másodiknak. Távolság kb. 5000 m.

IV. *Szentmártoni gátverseny* 300 kor. egyleti díj. 1500 korona az elsőnek, 200 kor. a másodiknak, 100 kor. a harmadiknak. Távolság kb. 2800 m.

V. *Iklódi gátverseny.* 800 korona az elsőnek, 200 korona a másodiknak. Távolság kb. 2600 m.

VI. *Nagyvárad díj.* 800 korona az elsőnek, 200 korona a másodiknak. Távolság kb. 1600 m.

NYILTÉR.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására adni, hogy a *Fő utcán, Rimánócy-házban* 16 év óta fennálló

fűszerkereskedést

Munk Gábor urtól

megvettem s azt egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

fűszer- és csemege üzlettel

alakítottam át, melyet törvényszékiile bejegyzett saját nevem alatt vezetek.

Ezen a téren szerzett számos évi gyakorlatom garantiát nyújt arra, hogy a nagyérdemű vásárló közönség igényeit minden tekintetben kielégítek. Kérve szíves pártfogását vagyok

kitűnő tisztelettel 1764

PAP JENŐ.

Igazságszolgáltatás.

Ady Endre perel. Mint fővárosi tudósítónk jelenti, *Ady Endre* ujságíró, ki Nagyváradon is működött egy időben, beperelte a kormányt 900 K. erejéig az üllői uti járásbírósnál. Ady ugyanis a darabont éra alatt *Vérsi József* mellett a kormány sajtóirodájában dolgozott, hogy azonban az ország ügyeinek

vezetését a *Wekerle* kormány vette át, *Ady* nyomban elbocsátották. A tegnapi tárgyaláson tanuként kihallgatták *Wekerle* Sándor miniszterelnököt, aki kijelentette, hogy mikor ő kormányra lépett, *Abrányi Kornél*, a sajtóiroda főnöke, jelentette neki, hogy *Ady* Endrét elbocsátotta, kijelentvén neki, hogy nem alkalmazhatja tovább. Soha el nem ismeri *Ady* igényét kielégítésre és felmondásra. A tárgyalást októberre halasztották, amikor több más tanut, köztük *Abrányi Kornélt* és *Vérsi Józsefet* is meghallgatja a bíróság.

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

Budapest, szeptember 15.

Oszták hitelrészvény	678.—
Magyar hitelrészvény	796.—
Leszámitoló bank	506.—
Rimamurányi	325.—
Oszták-m. állam vasútrészvény	670.—
Közuti vasút	394.—
Városi villamosvasút	327.50

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, szeptember 15.

Buza okt.	14.04	14.08
Rozs okt.-re	12.04	12.10
Tengeri ápt. 1907	9.85	9.86
Zab ápr.-ra	—	12.82
Repce aug.-re	24.20	24.40

Dr. VUOSKIOS GYULA.

11664. sz. 1906.

Temesvári vásár-hirdetés

Az idei Temesvári Szent-Mihály

ORSZÁGOS VÁSÁR

folyó évi szeptember hó 27-től bezárólag október hó 1-ig fog megtartatni.

Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra szeptember 27-től, csütörtökön reggel 5 órától kezdve meg van engedve.

Temesvárott, 1906. évi augusztus hó 30-án.

A városi főkapitányságtól:

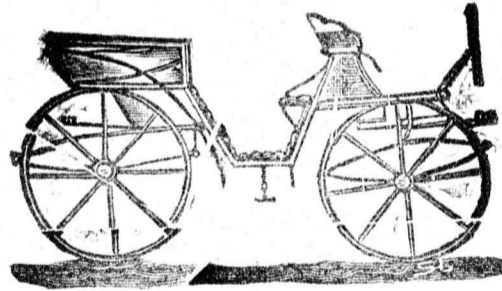
Bandl Rezső,
főkapitány.

Világkiallítás Székesfehérváron legjobbjá kiímt. Grand Prix

Egyetlen igazságos Fritzs Salázi nemzeti díjazás és díjazás

Globin
a legjobb és legújabb
Czippószilioszer

Villanyerőre berendezett n.-várad KOCSIGYÁR!

Hogy Biharvármegye gazdaközönségének kocsis szükségletét kielégíthessük, gyárunkat

villanyerőre

berendeztük be s így azon helyzetbe jutottunk hogy képesek vagyunk a legnagyobb megrendeléseket a legrövidebb idő alatt teljesíteni.

Raktárunk megtekintését új kocsikból a nagyközönség figyelmébe ajánljuk mindennap reggel 7-től d. u. 6-ig.

Nagyvásár alkalmával a kocsikiállítás Szilágyi Dezső-utcán rendezzük. Állandó raktárt tartunk u. m. fedeles, fedetlen, üveges landauer, landauer, Esterházi, bordás, paszket, kucsir, női hajtó charaban és sandlaifer kocsikból. Bármilyen fék 12 óra alatt szereltetik.

Mint a gumi kerek helybeli képviselője, azokat részletfizetésre szállítjuk és a tőlünk beszerzett gumikerek javítását díjmentesen eszközöljük.

Elvállalunk ezenkívül mindenféle javításokat u. m. kovács, kerékgyártó, szatler, fényező munkát a leggyorsabban elkészítve.

Mindenféle kocsikellékek u. m. lámpa, szivacs, szarvasbőr, nicklirozott rudvasalás gyári árban kaphatók.

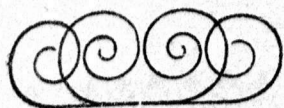
Régi kocsikat javítunk s egész újra is kicserélünk.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, vagyunk tisztelettel

VADÁSZ TESTVÉREK,

kocsigyárosok, Szilágyi Dezső-utca. Telefon sz. 445.

Ugy vidéki, mint helybeli levélmegrendelésekre személyesen jelenünk meg. Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk. 1737

Kérjen
csak
Selle & Kary's

Hirdetések

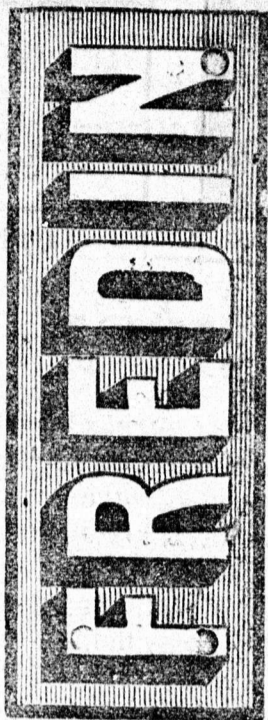
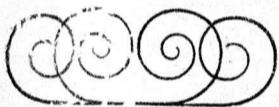
jutányos áron

felvételnek

a

TISZÁNTUL,

kiadóhivatalában.

Legjobb

tisztítószer

1804. mindenféle
sárga és fekete cipőnek
Különösen ajánlható
Boxcalfs-, Oscaria-,
Chev- és Laxnareck-
cipőknek.
BÉCS, X.II

Hinsenkamp Ernő

műszaki iroda.

Ganz és Társa motorosztályának, valamint
Drössler Károly pozsonyi gépgyárának ke-
rületi képviselője **Nagyváradon, Tisza**
Kálmán-tér 3. szám.

Legjobb szerkezetű benzin-, szivó-, gáz-
és légszesz motorok 1—200 lóerőig. —
Gazdasági gépek

KIVÁLÓ KITÜNŐ VETŐGÉPEK, BORSAJTÓK,

cséplőkészletek motor és gőzhajtással.
— Malom és olajgyár berendezések stb.
kaphatók. Minden a gépszakmába vágó
munka u. m. szakértői vizsgálat és
élemény, becslés, tervezés elvállal-
tatik.

Csemege szálló eladás!

Házhoz szállítva!

A nagyérdemű közönség becses tudomá-
sára hozom, hogy csemege szállóm el-
adását f. év és hó 17-én megkezdem.
Kérem a tisztelt venni szándékozót,
hogy megrendeléseikkel **Kapucinus-utca,**
«Echerolles ház» (Telephon szám 332.)
forduljanak. A megrendelt szállót házhoz
szállítom. **Kilója 60 fillér.**

Özv. Des Echerolles-Kruspér Sándorné.

Pénz!

Olcsó

tőketörlesztéses
kölcsonöket

10—75

évre folyósít, ugyszintén régi drá-
gább kamatu kölcsonöket kicserél
convertál) a lehető legrövidebb idő
alatt

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való adás-vételét vagy
bérletét a legsikeresebb eredmén-
nyel közvetíti.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és finan-
cirozza

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár
bankbizományi és hitelfogalmi irodája.

Nagyvárad, Mészáros-u. 2. sz.

Telefon szám 424.

Eladó ház.

Olasziban a Lukács György-utca sar-
kán levő 1-ső számú, három utcára
néző sarokház, hol ma szálloda és ven-
déglió van, tehermentesen szabad kézből
eladó. Bővebbet Kiadóhivatalban.

Üzlet áthelyezés!

A már 18 év óta fennálló óra — ékszer
és látszer üzletem, óra javító műhe-
lyem a Fekete Sas szálloda épületének
lebontása folytán

Fő-utca Orsolya zárda épületébe

(Kiss Dávid dohány tőzsdéje során.) helyez-
tem át, s azt Szilágyi Géza és Társa törvény-
székiileg bejegyzett cég alatt folytatom. Rak-
táromon menyegzői, keresztelési, bérnialási,
névnapi s más alkalmakkori ajándék tárgyak
igen izléses választékban találhatók.

A n. é. közönség szives bizalmát továbbra
is kéri

kiváló tisztelettel

Szilágyi Géza óras

Fő-utca

Telefon 630 szám.

Réti Takarékpénztár

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagy-Váradon.

Lebonyolít mindenféle bankügylete:
u. m. váltókölcsonöt nyujt, jelzálogt
kölcsonöt ad kamat okra, betéteket elfogad-
könyvre, 5- % mellett és folyószám
lára, valamint folyószámlakölcsonöket nyujt

Konvertál kölcsonöket előnyös
kamatláb mellett, előleget nyujt érték-
papirokra, kézi zálogokra stb.

Az intézet Szaniszló-u. 61. sz. alatt Uri és
helyisége Szaniszló-u.
sarkán Grósz Sándor házában van.

A NAGY

végeladás

már folyó évi október hó 15-én berekesztetik
SPITZER TESTVÉREK zöldfa-utczai üzletében.

Az idő rövidsége kényszerít, hogy a még meglevő
kelmék árait újból tetemesen leszállítsuk és most
már minden árért

a beszerzési áraknál sokkal olcsóbban is eladjuk.

Különös figyelem!

Női őszi felöltők még olcsó árban is!

Női kosztüme és fekete szövetek fél árban is!

Az összes téli posztók és barketek minden árért!

Függönyök és ágyterítők részben fél ár!

Szőnyegek az ár egyharmada elengedésével!

Közismert jó rózsahegyvi vásznak, késmárki ab-
roszok, szervieták, törülközők, Schroll-féle finom siffo-
nok, finom fehérpíke barketek bármily olcsón is
eladatnak.

Egy földbirtokos írja.

Ujváros.

Felkérem, hogy postafordultával küldjön nekem az On Wilhelm-féle antiarthritis antireumatikus vértisztító teájából két csomaggal. Küldjék ezt a teát Debrecenbe, Szathmári Gábor ház- és földbirtokosnak Debreczen, 1664. házszám. Én ajánlottam a betegnek a teát, mert avval már sokakat meggyógyítottam. Kérem tehát Önt, hogy postafordultával a kért vértisztító-teát magyar használati utasítással utánvéttel küldje meg, de minél gyorsabban. Ugyanannak a fenti betegnek még több adagra is lesz szüksége, mert azt tanácsoltam neki, hogy a teát legalább két hónapon keresztül használja. Még egyszer van szerencsém a fenti címet emlékeztetébe hozni és kérni a gyors küldést.

Tisztelettel

Liszkay Ferenc földbirtokos.

Kapható Franz Wilhelm gyógyszerész cs. és kir. udvari szállítónál Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint nevesebb gyógyszerárakban és droguerákban.

Alapított 1898-ban.

Alapított 1898-ban.

Elsőrangú cipész üzlet!

Tisztelettel van szerencsém értesíteni a n. é. közönséget, hogy az őszi idény beálltával **megérkeztek a legszebb és legfinomabb bőrök** és mint a tavaltban, úgy ezután is legtöbb törekvésem rendelőimet tisztességes és minden igényt kielégítő munkával kiszolgálni, miről ugyan már az eddigi t. rendelőim is meg vannak győződve, hogy üzletem fennállása óta a nálam készült **cipők, csizmák** a legfinomabb anyagból és a legszebb és legújabb divatu szabás szerint készítettnek mérték után, amit bizonyítanak fentebb látható kiállítási kitüntetésem is.

Meggyőződés céljából elég egy próba rendelés, — Kiváló tisztelettel

UJLAKY ISTVÁN

cipész mester

Nagyvárad, Sz.-János-u. elején, Kispipa vendéglővel szemben.

AMERIKAI ÁRUHÁZ

Nagyvárad, Olaszi, Fő-u. Bazár épület.

Nagyvárad legnagyobb áruháza.

Ha igazán pénzt akar megtakarítani s bámulatos **olcsón vásárolni** úgy kizárólag minden rófs, rövidaru, és díszítési cikkekért az Amerikai Áruházba forduljon, hol most szezon végén még a szokott olcsó áránál is olcsóbb árakban árusítanak.

Különbén is mindenki tudja, hogy

az amerikai áruház olcsó árai utárláhetetlenek.

„Első nagyváradai cipő és csizmagyár,”

Moskovits Farkas és Társa

ajánlja

elsőrendű kézimunka

cipő és csizma

készítményeit.

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. szám
(volt rendőrségi épület.)

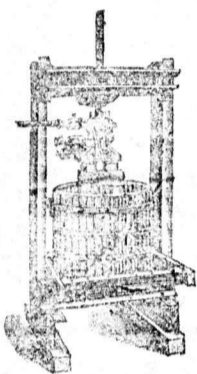

Egy-két jó családból való,
2—3 középiskolai végzett fiu
fizetéssel felvételik

tanulónak

a Szent László nyomdában.

URSUS

borsajtó a legtökéletesebb, szabadalmazott **acélgerenda-szerkezettel.**

Felső nyomással, 3 át-tétellel.

Honi gyártmány!

A legmagasabb nyomásképeséggel.
A törköly egy darabban távolítható el.
A must a vasrészekkel nem érintkezik,
ezáltal a bor megfeketedése ki van zárva.

Könnyű kezelés kevés munkaerővel.

TÓTH GYULA, Debrecen.

Árlap ingyen és bérmentve.

A folyó évi kolozsvári gazdasági kiállításon,
diszoklevéllel kitüntetve.

Képviselet és raktár:

KUGLER ALBERT-nél,
Nagyvárad.

Telefon 458. sz.

Alapított 1861 ben.

Teljes lakás, szálloda, kávéház
és fürdőberendezések műipari vállalata.

Saját készítésű olcsó, modern, matt és fényezett

bútor és kárpitos munkák

elegáns háló, ebédlő, salon és uriszoba berendezések, valamint egyes
asztalos és kárpitos butordarabok jutányos gyári árban, kezességgel.

Kivánatra rajzok és költségvetések.

Tisztelettel:

WALLERSTEIN FERENC.

Saját műhely. Nagyvárad, Zöldfa-utca.

Pártoljuk a hazai ipart! Ne vigyük pénzünköt idegenbe

hanem vásároljunk kizárólag magyar készítményű

BÚTOROK AT

gyári árban, kezesség mellett a

Magyar Műbútorgyár Részvénytársaságnál

NAGYVÁRADON, FŐ-UTCA ELEJÉN.

Ipari és kereskedelmi vezető: PORJESZ HERMAN

Teljes lakás- szálloda- és kávéházberendezések műipari vállalata.

Kivánatra tervek és költségvetések. — Telefon 421 szám.

HAAS FÜLÖP és FIAI

szőnyeg és butorszövet gyárosok
Magyar kir. udvari szállítók.

Nagyvárad, Fő-utca, az új Rimanóczy-palotában.

Biharmegye és Nagyvárad közönségének ajánlja szíves figyelmébe

dusan felszerelt raktárát.

Eredeti keleti szőnyegek nagy választékban a legolcsóbb áron.

Továbbá minden egyébnemű szőnyegek, futószőnyegek, linoleum kókusz-futók, kókusz-lábtörők, kerevet átvetők, angora kecskebőrök és erdélyi pokrócok.

PAPIRKÁRPITOK

ugymint: szalon, uri-, ebédlő-, hálószobáknak legujabb styl szerint. Ágy-, asztal, flanel-, koci- és utazótakarók, függönyök és portierek minden minőségben és árban.

Butorszövetek a legelegánsabb, valamint a legegyszerűbb kivitelben. Jutányos árak mellett.

Haas Fülöp és Fiai

gyárosok, m. kir. udvari szállítók. Fő-utca. Rimanóczy-palota.

Figyelem.

A közelgő iskolai évre tanintézetekbe menő gyermekek és leánykák számára szükségelt *teljes fehérneműfelszereléseket, paplanokat, trikó' at, harisnyákat, zsebkendőket* a t. közönség a legjutányosabb árakon szerezheti be az

Alkalmi Áruház-ban

Nagyváradon, Fő-utca Rimanóczy-palota.

Nagy választéku **ujdonságok** ruhakelmékben, selymekben, női és férfi fehérneműekben vászon és asztalneműekben. Nagy mennyiségű szövet és selyem maradékok minden elfogadható árban. — **Kérem a t. közönséget áram olcsóságáról meggyőződni.** Tisztelettel

SZÉKELY JENŐ.

Saját gyártmányu iskola cipőinket

ajánljuk a nagyérdemű közönség szives figyelmébe, ugyszintén a **legfinomabb kivitelű női és férfi cipőinket**, melyek saját gyárunkban készülnek

a legocsóbb árak mellett.

Szabott árak!

Tisztelettel:

Nádor Henrik és Társa,

Helybeli és vidéki telefon 63.

1755.

Nagypiac-tér, Kereskedelmi palota.

Vallerstein Fülöp Fiai Nagy-Várad Bémer-tér.

Két nagyobb áruaktár megvétele azon kellemes helyzetbe juttatott bennünket, hogy

intézetek és iskolákba jövő fiu és leánygyermeknek

szükséglendő mindennemű fehérneműeket, harisnyákat, zsebkendőket, eddig még nem létezett **olcsó szabott árak** mellett szolgálhatunk. Ugyanezen alkalommal értesítjük n. b. vevőinket, hogy

visszamaradt nyári raktárunkat

saját bevásárlási árunkon alul, tehát gyári áron alul elárusítjuk.

Szőnyegek, függönyök, ágy és asztalterítőkből, felhalmozott izléses raktárunk mélyen leszállított árakon.

Asztalneműek és vásznakban a legjobb gyártmány.

Szövetek, diszek, csipkék minden elfogadható árban. — **Confectio** raktáram, különösen közhasználatra való darabok minden versenyt felülmúlnak.

Olcsó, szabott árak minden darabon jelezve és **ezenkívül** még készpénz-vásárlásnál

— 5% árengedmény. —

Postai rendeléseknél a meg nem felelő áruért a pénzt visszaadjuk.

Tisztelettel

Wallerstein Fülöp Fiai.

Madracok és paplanok mérték szerint.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.

M a r a d é k o k f é l á r b a n

F é r h a n g e k é s g a l l é r o k .

m
vá
na
vá
lát
hé
zo
sik
leg
s v
a l
nye
tölt
még
koc
sem
kon
Az
sár
gitár
tanu
szól
font
ha r
orsz
„T
alkalm
zéséve
tanéve
pillana
indit b
A
hatatla
ragad
megköt
időt, m
volna k
elosonn
mi javu
kell öt
jutnia,
runk é
gunkat
végeztü
végeztü
lehesstü
megbec
hassuk.
Ez
évmegny